

РЕЗОЛЮЦІЯ

VIII з'їзду Українського товариства ґрунтознавців та агрохіміків (Житомир, 5–9 липня 2010 р.)

Черговий з'їзд Товариства проходив під девізом «Охороні ґрунтів – державну підтримку». З'їзд успішно виконав намічену програму, яка складалася з наукової частини, польової екскурсії і делегатських зборів. До початку з'їзду надруковано пленарні доповіді провідних учених країни, іноземних гостей, а також декілька книг - тез доповідей учасників з'їзду. Видано путівник польової екскурсії, звіти відділень, комісій і підкомісій товариства.

УТГА – це 23 відділення і майже 1 000 членів, які протягом міжз'їздівського періоду (2006–2010 рр.) активно працювали в галузі ґрунтознавства та агрохімії, меліорації, лісового господарства, інших споріднених галузей науки, освіти і виробництва, спрямовуючи свої зусилля на збереження і відновлення ґрунтового потенціалу країни, його родючості, підняття значущості ґрунтового покриву, створення надійної основи продовольчої і національної безпеки держави.

Виконуючи доручення попереднього з'їзду (Київ, 2006 р.), члени Товариства опрацювали і направили до владних структур (Верховної Ради, Ради Національної безпеки та оборони, Кабінету Міністрів, у галузеві міністерства) низку матеріалів щодо удосконалення і реалізації державної політики в галузі відтворення й охорони родючості ґрунтів, усунення деградаційних явищ, меліорації земель, розроблення та впровадження заходів з питань регулювання земельних відносин, забезпечення стійкості агроландшафтів, збільшення врожаїв сільськогосподарських культур. Головні з них: «Про утворення державної служби охорони родючості ґрунтів», «Про нове ґрунтове обстеження», «До проекту Державної програми впровадження в АПК новітніх технологій виробництва» й інші.

Президія Товариства велику увагу приділила об'єднанню наукових кіл країни і спрямовувала їхні зусилля на вирішення найбільш актуальних питань, що стоять перед науковцями і виробничниками. Президія Товариства брала участь у формуванні основних напрямків наукових досліджень на 2011–2015 рр. з питань ґрунтознавства, агрохімії, охорони і меліорації ґрунтів. Підготовлено декілька концепцій з актуальних напрямів подальшого розвитку ґрунтознавства, агрохімії, меліорації й охорони ґрунтів.

Члени відділень Товариства сприяли впровадженню у виробництво наукових розробок, брали участь у навчанні керівників і агрономів господарств, проведенні днів поля, практичних семінарів, круглих столів, у виставках й інших маркетингових заходах, багаторазово виступали по телебаченню, радіо тощо.

За участі членів Товариства виконувались різноманітні проекти з обґрунтування відновлення земель, ґрунтового, меліоративного, екологічного, агрохімічного й інших видів обстежень, видавалися наукові монографії, збірники, прикладні рекомендації, навчальні посібники, опрацьовано низку державних стандартів, патентів, нормативних документів, регламентів, технічних умов тощо.

Протягом звітнього періоду було проведено кілька ювілейних заходів з відзначення провідних вчених країни О. Н. Соколовського, М. К. Крупського, О. М. Гринченка, Г. С. Гриня, П. О. Дмитренка, І. М. Гоголева й інших. Відзначено 50-річчя суцільних великомасштабних досліджень в Україні.

Члени Товариства активно співробітничали з колегами з багатьох інших країн, брали участь у міжнародних конференціях, виконували спільні проекти, проходили стажування в провідних наукових і освітніх установах закордонних країн. Виконувались угоди про співпрацю з аналогічними товариствами Польщі, Білорусі, Росії.

Значну роботу здійснено в підготовці кадрів – бакалаврів, спеціалістів, магістрів, кандидатів і докторів наук.

Провідні фахівці Товариства отримали різноманітні нагороди Верховної Ради, Кабінету Міністрів України, Автономної Республіки Крим, Національної академії аграрних наук України, міністерств і відомств.

Певну роботу протягом міжз'їздівського періоду проводили комісії з фізики, біології, агрохімії та родючості, генези, географії та класифікації, меліорації, охорони та захисту ґрунтів, з програм та методів викладання ґрунтознавства, агрохімії і картографії, комісії «Словникова термінологія, розробка стандартів», а також підкомісії «Лісове ґрунтознавство», «Математичні методи в ґрунтознавстві і геоінформаційні системи», «Моніторинг», «Мікроморфологія ґрун-

тів», «Меліорація перезволожених ґрунтів», «Зрошувані ґрунти», «Сільськогосподарська рекультивация», «Лісова рекультивация», «Техногенне забруднення», «Радіоекологія ґрунтів».

З'їзд постановив:

1. Схвалити проведену УТГА під керівництвом Президії Центральної ради та генерального секретаря УТГА академіка УААН С. А. Балюка науково-методичну, організаційну та науково-практичну роботу і вважати її задовільною.

2. Основними пріоритетними напрямками наукової та науково-практичної діяльності Товариства на наступний період вважати:

- розвиток теоретичних і методологічних основ ґрунтознавства та агрохімії як фундаментальних наук;
- вивчення продуційних та екологічних (біосферних) функцій ґрунтового покриву, опрацювання ефективних заходів з призупинення, а в подальшому усунення деградації ґрунтів, викликані нерациональним агроменеджментом;
- продовження робіт з удосконалення діагностики, класифікації і районування ґрунтів, принципів і методів моніторингу ґрунтового покриву, у тому числі із застосуванням дистанційного зондування, сучасних підходів до агроґрунтового, ґрунтового-екологічного, меліоративного, технологічного й інших видів зонування і картографування;
- вивчення біологічного кругообігу речовин і енергії в агроєкосистемах, процесів міграції та акумуляції речовин і енергії в умовах різноманітних антропогенних навантажень;
- дослідження в області моделювання ґрунтових процесів і режимів у системі «зовнішні впливи – ґрунт – рослина»;
- розробку теоретичних основ ресурсозберезувальних і ґрунтоохоронних технологій, екологічно безпечного й економічно рентабельного землекористування, формування адаптованих до регіонів науково обґрунтованих систем землеробства, сталих агроландшафтів;
- ґрунтового-екологічне обґрунтування реконструкції та модернізації меліоративних систем, розробку ресурсозберезувальних технологій поліпшення агроєкологічного стану зрошуваних та осушених ґрунтів, відтворення їхньої родючості;
- стандартизаційне, нормативне та метрологічне забезпечення наукових досліджень і завершених розробок, завершення гармонізації державної нормативної бази з міжнародною.

3. Новообраній Центральній раді доручити:

- посилити діяльність і зв'язки Товариства з урядовими органами, державними і громадськими організаціями;
- спрямувати зусилля Товариства на обґрунтування і реалізацію удосконалених напрямів управління ґрунтовими і земельними ресурсами в країні, прийняття і пріоритетне фінансування Національної програми охорони ґрунтів, організацію і нормативно-методичний супровід моніторингу ґрунтового покриву;
- повторно внести пропозиції про створення Служби охорони земель, об'єднавши в єдине ціле розрізнені відомства і структури на державному і регіональному рівнях;
- переглянути і подати до Кабінету Міністрів України пропозицію щодо проведення повторного обстеження ґрунтового покриву країни на основі застосування комплексу наземних і дистанційних методів, сучасних досягнень геоінформатики і картографування;
- подати пропозицію до Кабінету Міністрів України щодо виробництва і широкого застосування органічних, органо-мінеральних, фосфорних і калійних добрив, вапнякових і гіпсових матеріалів на основі вітчизняних сировинних джерел і відходів рослинництва;
- посилити міжнародну співпрацю з метою розробки ефективної стратегії захисту ґрунтів від деградації шляхом гармонізації методів оцінки стану ґрунтового покриву, підготовки спільних проектів, освітніх програм, обміну фахівцями тощо;
- посилити освітню діяльність у засобах масової інформації, організувати конференції, видання фахових і популярних матеріалів, буклетів, підручників для різних категорій споживачів з метою поширення в суспільстві знань про ґрунти, їхню унікальність і життєдайне значення для сучасних і наступних поколінь, опрацювання узгоджених дій всіх верств суспільства, спрямованих на захист ґрунтового покриву країни;

- звернутися з ініціативою до Міністерства освіти і науки України щодо повернення до навчальних планів підготовки бакалаврів на біологічних факультетах університетів курсу «Ґрунтознавство»;

- звернутися до Комітету лісового господарства України з пропозицією щодо підпорядкування нині безгосподарних байрачних лісів та полезахисних насаджень державним управлінням лісового та мисливського господарства;

- для відновлення родючості ґрунтів, запобігання їхньої подальшої дегуміфікації, ерозії та деградації сприяти впровадженню лісомеліоративних заходів та науково обґрунтованих систем землеробства;

- внести пропозицію щодо відновлення еколого-ландшафтного землеробства з контурно-меліоративною організацією території за рахунок вилучення з інтенсивного використання малопродуктивних земель для використання їх під заліснення, залуження, пасовища тощо;

- сприяти залученню до Товариства нових членів, організації нових відділень;

- сприяти авторитету Товариства у вирішенні проблем збереження ґрунтового покриву як найважливішого національного багатства України.

4. Затвердити структуру УТґА, склад комісій та підкомісій. Узгоджувати плани роботи УТґА з Науковою радою з проблем ґрунтознавства НАН України.

5. Опублікувати структуру УТґА в черговому «Бюлетені УТґА» та журналі «Ґрунтознавство».

З'їзд висловлює щиру подяку співробітникам і адміністрації Державного агроєкологічного університету (м. Житомир) за створення сприятливих умов для проведення засідань, дискусій, надзвичайно корисну польову екскурсію з огляду ґрунтів і ландшафтів Житомирщини, цікаву культурну програму.

С. А. Балюк,
академік НААН України,
Генеральний секретар Українського
товариства ґрунтознавців та агрохіміків

9 липня 2010 р.